

ТРИЗНІВНИК REVUE HEBDOMADAIRE **TRIDENT** **UKRAÏNIENNE**

Число 9 (463). Рік вид. XI. 3 березня 1935 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr

Париж, неділя, 3 березня 1935 року.

Пошана, яку наше Товариство б. Вояків Армії УНР у Франції склало світлій пам'яті великого короля Бельгії, короля-салдата, на зібранні в роковини його передчасної смерті, що його влаштували бельгійські комбатанти в Парижі, дала привід до виміни промов. Промови ті — українську й бельгійську — подаємо нижче.

Не можемо тут не відмітити з почуттям глибокого морального задоволення те розуміння нашої справи, ту віру в перемогу нашого правого діла, які виявив у своїх надзвичайно теплих словах давній і випробований приятель України — голова бельгійських комбатантів у Франції п. Керкгоф.

Справді, ніхто краще, як представник героїчного народу, що йому випав на долю під час великої війни тяжкий іспит, ніхто краще не може зрозуміти нашої боротьби і наших стремлінь та ідеалів.

Тимчасова втрата бельгійцями в минулій війні території не зломала духу лицарської нації, її великого вождя та її героїчної армії, твердість і витривалість яких привела їх до перемоги і визволення батьківщини.

Довелося й нам залишити рідну землю. Але ніщо не може зломити сили тако-ж і нашого духу й захитати нашу певність в перемозі, яка має увінчатися оновленням нашої державности.

І саме такі вияви симпатії, які ото засвідчили бельгійські комбатанти своїм українським товаришам по зброї, являються для нас великою моральною підтримкою в тяжких умовах життя й праці на чужині.

Є ще одна річ, якої не можна тут не підкреслити. Систематична праця, постійний контакт, товариські відносини наших людей, що перебувають закордоном, з чужинцями, дають свої результати: лід проломано, прийшло взаємне ознайомлення, а за ним — розуміння нашої справи і прихильність до неї.

І можна тільки побажати, щоб праця в цьому напрямку йшла непереривно й послідовно всюди, де доводиться нашим землякам сходитися з чужинцями. Кожен у своїй царині — вчений і політичний діяч, військовий, священник, журналіст, інженер, студент, робітник, хлібороб — має дбати про найтісніший контакт з тим оточенням, серед якого він живе, про ознайомлення його з Україною.

Ця діяльність повинна йти по всіх країнах, куди доля закинула наших політичних емігрантів.

Роковини смерти Бельгійського Короля Альберта І-го в Парижі

17-го лютого с. р. в церкві Сен-Луї в Інвалідах у Парижі влаштовано було поминькову службу Божу за спокій души бельгійського короля Альберта І. На цій службі була делегація Т-ва в складі сотн. Казімірчука та М. Ковальського з прапором Т-ва.

В середу 20-го лютого в Домі Бельгійських Інвалідів відбулася скромна церемонія, під час якої голова Т-ва, в оточенні своїх ближчих співробітників, поїхав од імені українських б. вояків китицю живих квітів з національними українськими стрічками перед барельєфом покійного короля на знак шани перед його пам'яттю.

При цій нагоді ген.-шт. ген.-хор. О. Удовиченко виглосив наступну промову:

· Пане голово, дорогі товариші!

В імені бувших українських вояків схиляю низько чоло перед пам'яттю того, хто був символом ваших страждань і вашої слави.

Ми, українці, були на віддалі тисячів кілометрів від Бельгії, але так само, як і інші народи цілого світу, під час великої війни, перебуваючи в шерегах союзних армій, ми здалека захоплювалися вашою героїчною країною, яка під проводом короля-салдата боролася із усіх своїх сил проти напасника. Бідна Бельгія страждала глибоко й болоче і ви, мої дорогі товариші, переживали страшні години.

Так, як колись Бельгія, сьогодні Україна знаходиться під ворожим гнітом, і ваші минулі страждання нам нагадують наші сучасні.

Бельгія побідилась, злікувала свої рани, і побідно пішла по шляху мира, стала ще сильнішою, ще більше злютованою. Наша-ж боротьба продовжується, боротьба за незалежність і за волю.

Ото-ж у згадках про вашого короля, вашого великого короля, тако-го з'єднаного із усім нашим народом, ми черпаємо приклад завзяття, моральної сили, непереможної волі і відваги в боротьбі.

Приносячи суди вирази найглибшої шани й горду перед пам'яттю Його Величності Альберта І-го, користуюся з цієї нагоди, щоб засвідчи-

ти ще раз наші почуття вдячності і признання бельгійським інвалідам і б. воякам, а особливо панові голові Альфонсові Керкгофові, нашому широкому другові, за їхню таку безкорисну й сердечну приязнь.

Нехай живе Бельгія, нехай живе король!»

На цю промову відповів п. Альфонс Керкгоф, голова Федерації Бельгійських Інвалідів у Франції, навколо якого зібралися численні члени Ради Федерації, а серед них наші приятелі п. п. д'Оз, заступник голови, Гюїсгомс, генеральний секретарь, Демре та інші.

П. Керкгоф сказав наступне:

«Пане генерале!

Щиро дякую вам, а у вашій особі і всім б. українським воякам за той чудий жест, яким ми всі зворушені. Ваша увага до нашої втрати торкнула глибоко наші серця.

Смію вас запевнити, що всі ми, бельгійці, які вже вас протягом цього часу пізнали, маємо велику симпатію до вас і до вашої поневоленої країни, про яку ви тільки що згадали. Ми глибоко певні і скріплюємо нашу певність, ще й найщирішими побажаннями, що Україна врешті скине чужиницьке ярмо і стане вільною і незалежною, так як це сталося в минулому з нашою Бельгією. Коли наступить день вшого визволення, то знайте, що бельгійці будуть першими, які з правдивою радістю привітають вас.

Тим часом прошу переказати всім вашим товаришам про нашу щирю й прихильну приязнь і при цій нагоді скажу вам поновно, що наш дім, в якому ми мали нагоду вас бачити часто, є й вашим одночасно.

Ще раз дякуємо вам, шире і шире спасибі!»

Коротка це була церемонія, але надзвичайно зворушлива, і залишила вона у всіх присутніх сильне вражіння. Ця церемонія була ще одним виявом зміцнення тої глибокої й широї дружби, яка запанувала у стосунках нашого Т-ва б. вояків з бельгійськими інвалідами і б. вояками.

В. Л.

Голос перестороги

Існує в Парижі товариство журналістів, що складається з представників французької і чужеземної преси. Це товариство влаштовує сніданки, на яких дебатуються якесь певне, зарані поставлене президією питання. Свобода думки повна: тут висловлюються погляди самі протилежні, і треба визнати, що терпимість іде тут далеко. Збирають такі сніданки дуже численних і різних по своєму напрямку журналістів.

16 лютого с. р. відбувся під головуванням Габрієля Перре, редактора газети «Парі-Міді», сніданок, присвячений сенсаційному питанню — «Берлін чи Москва?» Справа ходила не про вибір між двома протилежними режимами, а про французьку закордонну політику, себ-то на що Франція має орієнтуватися: на порозуміння з Німеччиною чи на союз з ССРСР?

На початку дебати велися дуже мляво, один за одним виступали журналісти, схилиючися то в один, то в другий бік. Найпомітнішою була промова депутата Жана Гуа, що не так давно їздив, як б. комбатант, до Гітлера і мав з ним сенсаційну розмову, надруковану потім в газеті Le Matin. Він за безпосередні розмови і порозуміння з Німеччиною. На думку п. Гуа це цілком реальна річ і нема чого шукати посередників, коли можна домовитися сам на сам. Нічого різкого не сказав він проти ССРСР, але відповідь на питання дня була і так ясна.

Цікавість цих дебатів полягала в тому, що, з одного боку, тут були большевицькі журналісти: Ілья Еренбург, рекламований письменник, офіційний представник «Известий» і «незалежний» комуніст Рапопорт, загалом відомий в Парижі своєю фантастичною неохайністю й брудом.

З другого боку, в іншому кінці сали сиділи поруч за одним столом, в скромних ролях журналістів, представники поневолених Московю народів, які прийшли послухати дебати на таку сенсаційну тему. Тут були азербейджанці — Емін бей Разсуль Заде і Мір-Якуб бей Мехтієв, б. міністр Грузії в Парижі Авакій Чхенкелі, туркестанець — Мустафа бей Чокаї Огли і нарешті проф. О. Шultzгин.

На початку, коли голова дав слово Еренбургу, останній ухилився од виступу, сказавши, що це суперечки по-між французькими, він же хоче тільки послухати, бо його думка і так ясна.

Представники поневолених народів так само мовчали. Однак дедалі дебати ставали жвавішими і один італієць (антифашист), п. Руссо, дуже серйозно заатакував внутрішній устрій ССРСР, згадав про рострілі після вбивства Кірова і висловив думку, що це помилка не звертати уваги на внутрішнє життя держави при обміркуванні закордонної політики, бо часом внутрішнє лице краще всього показує, чого варто і те друге лице, що звернуте на зовень. Большевизму він найбільше закидає те, що він дав приклад і навіть виправдання для існування фашизму.

Так само і де-хто з французів висловлювався не дуже прихильно до ССРСР і загалний настрої складався скорше в бік Берліна, ніж Москви.

Нарешті з довшою промовою виступає Рапопорт, який зовсім вільно говорить французькою мовою, але з таким дивним і мало зрозумілим акцентом, що до нього мимо волі примініми слова одного нашого жидо-приятеля, сказані про иншого промовця: він на всіх мовах зуміє сказати на жаргоні. Докладно, що саме він говорив, навряд чи хто зрозумів, але від жартовливого він перейшов на патетичний і тривіальний тон, нападаючи на Німеччину, обороняючи недоторканість Версальського мира і прославляючи політику зближення з Москвою.

Тоді піднімається п. Чхенкелі і виголошує гарячу й рішучу промову. Природній ораторський хист грузина, досвід старого парламентарія дають йому змогу перемогти труднощі французької мови, і промова його була значно красномовнішою за цілу низку виступів французів-журналістів, мало звиклих до публічних дебатів.

Берлін чи Москва? Що-до Берліну, це справа надто делікатна, щоб чужинцям слід було за неї братися. Що-ж до Москви, то з повним знанням діла п. Чхенкелі дає пораду категоричну: ні! Він нагадує французьким журналістам, що ССРСР складається не з одних росіян, і що по совітській статистиці не-росіян знаходиться там 49 відсотків.

— Тут, — говорить промовець, — є присутніми представники й України, і Кавказу, і Туркестану, ці країни самі по собі мають вже більше 50 мільйонів мешканців. Не можна ігнорувати їх велю. Що-ж думають ці народи?

Промовець звертається до Франції, батьківщини ідеї прав людини й громадянина та принципу самовизначення народів. Цей принцип був з надзвичайною досконалістю приміненний саме тепер в Саєрї: плебісцит було зроблено Лігою Націй в присутності нейтрального війська.

— Уявіть же собі, — продовжує п. Чхенкелі, — що цей принцип було б примінено в ССР. Щоб сказали всі ці народи? За них, — говорить наш грузинський приятель, одповім з певністю: вони дали б більше 90 відс. голосів проти Москви.

Еренбург і Лебедєв (с.-р., б. міністр війни в кабінеті Керенського) перебивають промовця, нагадуючи йому іронично, що Стєлін — грузин. Це очевидно ще більше підіймає настрої п. Чхенкелі, який закінчує свою промову з великим піднесенням:

— За свою Грузію я ручуся, я ручуся, що дасть вона 100 відс. голосів проти Москви, дасть їх навіть в присутності не нейтральних, а со-

вітських військ. І одна людина буде голосувати за Москву, одна лише людина, і ви її знаєте — це Сталін-Джугашвілі...

Ще записано три промови. Рострілами, що їх переведно після аттентату на Кірова, донімають Еренбурга. Віктор Шіф, був редактор німецької соціал-демократичної газети «Форвертс», а нині лідер німецьких емігрантів, звертається з красномовним, хоч і наївним закликм до представника «Известий» з проханням вплинути на московські «сфери», бо ці ростріли безсудні, ці суди, переведені у відсутності обвинувачених, це події, яких не знає навіть гітлерівська Німеччина» (п. Шіф, звичайно, не міг знайти більш сильного, з свого погляду, аргументу). Ці ростріли виривають ґрунт з-під ніг тих, що вважають за свій обов'язок боротися проти всяких спроб нападу з боку Японії, так і Німеччини на совітський союз.

Еренбург записаний до слова: він вже був неприємно вражений, що замість триумфа, на який він при сучасних французьких настроях міг рахувати, почувся сабагато вже критичних і навіть явно ворожих до СССР промов. Він думав, очевидно, виправити ситуацію, лишивши за собою останнє слово.

Большевицький представник мусів виправдуватися і несподівано заявив, що балтійсько-біломорський канал прорито не руками політичних в'язнів, а злодіями-грабниками, яким дали таким чином можливість виправитися морально («Брехня» — вигукують з місць). Ростріли дійсно були після вбивства Кірова, це сумний факт, але коли будуть робитися нові аттентати на совітську владу, вони повторяться безперечно. Еренбург іронізує, що п. Чхенкелі, стопроцентовий марксист, дійшов до таких horribile dictu — патріотичних промов, і заявляє, що він, Еренбург, певен у тому, що в разі війни грузини підуть в перших лавах обороняти совітську батьківщину.

Несподівано просить слова ще один промовець. Голова вагається, бо час пізній. — «Прошу формулювати вашу думку по можливості одним реченням».

— Це замало, потрібую не менше трьох речень — заявляє іронічно проф. Шульгин і говорить не менше п'ятнадцяти минут при абсолютній увазі і тиші, яка встановилася в залі.

— Мій приятель п. Чхенкелі сказав те, що і я б міг сказати, як українець. Не буду вертатися до цих «внутрішніх» питань. Та й чи має таке вже значіння, — додає з гіркою іронією промовець, — такий, наприклад, факт, як засуд «робітничо-селянським» урядом на голодну смерть темних селян. Справа-ж ходить про утворення комуністичного раю! Я хочу триматися теми, хоч вона нас, чужинців, мало обходить. Але я маю право сказати тут, що здавна був приятелем французького народу, і в цій своїй якості дозволю собі сказати кілька слів. За Берлін говорити не буду, в цій справі французькі діячі журналісти самі знають, що робити. Можу тільки широко побажати Франції найти спільну мову з своїми сусідами і вітаю такі порозуміння, як ті, що відбулися в Римі і Лондоні, порозуміння, які дають Франції те, чого вона не їбїлі ще багач: з безпечення від усяких можливих нападів. Але дозвольте перейти до слідуячого питання: Москва. Тут ми де-що більше знаємо, як діячі ваші, що подорожувели по СССР. Спіраються на Москву, Франція очевидно рахує на військову силу останньої в разі війни...

— Розуміється, — відповідають кілька голосів з місця.

— Отже я й запитаю вас, — продовжує промовець, — що може дати Франції цей союз? Згадайте історію: кожна війна в останні часи починалася для Росії ввибухом з середини, ревлюцією. Згадайте 1905 рік, згадайте роки 1914-1917.

— Росія врятувала Францію, — вигукуює п. Лебедев, дуже зхвилюваний.

— Заспокойтеся, п. Лебедев, я хочу сказати, що навіть тоді, коли будь-що-будь ситуація була все-же значно лігшою, справа кінчалася революцією. Так, я ніколи не був і не є прихильником старої Росії, — маю на

це підстави, але мушу визнати, що ненависть народів ССРСР до сучасних правителів ні з чим зрівнятися не може. Ви чули, що в ССРСР армія добре озброєна, що техніка завдяки многолітній допомозі демократичної Німеччини стоїть там досить високо. Нехай це буде правда, але серед вас багато бувших комбат. нтів, і вони добре знають, що вігна вирішується не тільки технікою; якусь роль відіграє і мораль війська, настрої народу. А який же може бути настрої в ССРСР? Як може до московської влади ставитися український народ, коли сам заступник голови народніх комісарів на Україні, Скригник, цей стопроцентний большевик, друг Лєпіна, певно друг і Еренбурга, але все-ж українець, мусів пустити собі кулю в лоб. Як може ставитися до Москви народ український, коли вона рострілює, — наприклад, після вбивства Кірова, — навіть українських комуністів. Ні, сумніву бути не може. В разі війни, хочемо ми цього чи ні, але поневолені народи скажуть своє слово, більше того, вони битися за Москву не будуть, їх повстання неминуче... І, складаючи умови Москвою, Франція мусить мати на увазі це дружнє попередження її приятелів.

Може, Ілья Еренбург і не аби-який письменник, але не дуже досвідчений парламентарій. Цієї промови він ніяк, видно, не сподівався. Не зважився, чи забув, що можна принаймні перебивати промовця, як перебивали його, коли він говорив: такі вигуки все-ж часом ослаблюють вражіння від промови. Мовчки слухав московський представник цю гарячу філіпіку і тільки одно око, — певно від напруження нервів, — неперестанно у нього гліпало.

В усякому разі весь трімф Москви зник на цих зборах. Кільки слів сказав ще п. Лебедев — натурально, він за союз з Москвою, але проти її внутрішнього режіму. Ця промова вже ледве слухається: всі встають.

Цікаво, що, не дивлячися на сучасні настрої у Франції (треба думати, що вони трохи міняються), французькі журналісти не тільки не були в претензії на п. п. Чхенкелі і Шулгина за їх промови, а щиро їм дякували. Дякувала і президія. Багато з присутніх запевняли, що остання промова була для них найцікавішою.

Р. Н.

В Українській Православній Церкві в Парижі

відбудеться служба Божа в неділю 3 березня с. р. о год. 10.30 рано.

Чи відвідали ви

Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі

(41, rue de La Tour d'Auvergne, P a r i s 9. Метро: Notre-Dame de Lorette, Peletier або Pigalle; Автобуси — Н, Н-bis, J, I).

Чи оглянули ви Музей С. Петлюри при Бібліотеці?

Чи покористувалися книжками, газетами?

Бібліотеку утворено емігрантами. Існує вона на засоби громадянства.

Чим і як ви особисто прислужилися до її розвитку? Чи подарували ви книжку до Бібліотеки, допомогли їй своєю працею, склали пожертву чи якусь пам'ятку?

Чи закликали ви до того інших?

Пожертви на Бібліотеку надсилати на адресу: М. Ivan Rudicov, 41, rue de La Tour d'Auvergne, P a r i s 9. France.

Хроніка

З життя укр. еміграції.

У Франції.

З життя Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі.

— На пошану пам'яті Ю. Федьковича Рада Бібліотеки влаштувала зібрання в суботу 23 лютого с. р.

Про життя й діяльність поета оповів прот. І. Бриндзєн, який майстерно прочитав уривки з творів письменника. Вечір зробив на присутніх глибоке враження. Докладніше в наступному числі.

— Портрет проф. О. Лотоцького подарувала Бібліотеці редакція «Тризуба». Портрет, писаний олійними фарбами, робота нашого мелодого маляра Леоніда Перфеського, дуже вдалий. Особи, що знеють проф. Лотоцького, підкреслюють, що артистові пощастило дуже живо передати характерні риси. Таким побитом Бібліотека має вже портрет свого першого почесного члена.

— «Літопис Самовидця» — «Літопись самовидца о войнахь Богдана Хмельницкаго и о междоусобияхь, бывшихъ въ Малой Россіи по его смерти», видану р. 1846 О. Бодянським у Москві, подарував Бібліотеці ген. О. Удовиченко.

За дари складає Рада Бібліотеки жертводавцям щиро подяку.

— Участь Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції в чужинських маніфестаціях. 24 лютого делегація Т-ва з прапором була присутня на поминькій службі Божій в церкві Сен-Луї в Інвалідах у Парижі, що її влаштувало Т-во Стрільців-Циклістів.

— Того-ж дня друга делегація Т-ва в складі підслк. Мельника, хор. Йосипишина та М. Ковальського була на поминькій службі, що її влаштувало 3-тя секція «Круа де Фе» в церкві св. Миколи біля Ар-е-Метьс. Делегація була там з прапором філії в Шелеті.

— Благодійний концерт у Парижі на користь безробітних. Управа Української Громади в Парижі за допомогою членів Громади влаштувала 24 лютого с. р. благодійний концерт-бал на користь безробітних.

Ця добродійна ініціатива була зустрінута громадянством з великою прихильністю і селя була повна по береги. Серед чужих гостей можно було помітити представників мало не всіх національностей Європи.

Програм складався з великого дитячого балету «Шехерезада» поставленого панією Юлею Ефрон — відомою піаністкою та балетриною, яка, крім балету, в межі часі майстерно виконала на роялі Тарантелу Шопена; гри скрипака-артиста з Філядельфійської консерваторії п. Дубаса, якого, як завше, публіка не хотіла відпустити, вимагаючи щораз повторення; співу пані Герман, яка прегарно виконала декільки романсів українських композиторів, і нарешті особливе захоплення публіки викликала музична сценка-жарт, виконана П. Горянським, артистом московської опери, в супроводі кількох молодих дівчаток. Цікаво відмітити, що останні артистки, будучи різних національностей, прегарно співали по українськи. Акомпаніювали: п. Отари з Одеської опери та композитор Ю. Пономаренко.

По закінченні концерту відбувся баль, який часто переривався національними танцями як українцями, так і гостями, — з яких найбільше вподобалася грузинська дезінка.

Селя була прикрашена образами українських артистів та кіоском, в якому продавалися українські вишивки.

Матеріальний успіх концерту певне не буде нижче морального, який, на оцінку всіх присутніх, був блискучим. Можна надіятися, що не один український безробітний пом'яне добрим словом організаторів цього вечера.

— Українське Мистецьке Товариство при Українській Громаді в Шалеті готує до постановки на Шевченківські свята п'єсу «Назар Стодоля» з вечорницями Ніжинського — драма на 3 дії Т. Шевченка.

В Польщі.

— Пам'ять М. Грушевського відділ УЦК в Білостоці вшанував на зборах 16 грудня мин. р. Після вставлення доповіді про діяльність покійного першого президента УНР зробив полк. Писанюк. Далі інж. Момот підкреслив ролю М. Грушевського в національній українській праці в передреволюційних часах.

— Річницю проголошення незалежності України в Кцинському відділі УЦК у Польщі відсвятковано було 2 лютого с. р. В цей-же день відділ вшанував пам'ять і тих, що впали за Україну під Крутами.

Цих два свята об'єднано було в одне з огляду на велику розкиданість членів відділу, де-які з котрих мешкають навіть до 45 кілометрів за Кцинею. На жаль, в призначений день була велика метелиця, і на свято зібралось не дуже велике число членів відділу.

Було зачитано доповідь, присвячену події 22 січня, а пам'ять полеглих під Крутами вшановано вставленням і мовчанкою.

Сумно дуже святкувати національні свята на чужині і не одному козакові стогли на очах сльози. Ми, козаки Армії УНР, що частенько збираємося тут у Кцині на ріжні наші національні свята, даємо самі собі раду, бо немає старшин межинами. Збираємося в помешканні голови відділу, яке хоч і маленьке, але нам висітачає. Гарно його завше удекоруємо відповідно до свята. В минулому році на свято Тараса Шевченка запросили до себе навіть п. отця, який в цім-же помешканні відправив панехиду, для чого було нами збудовано навіть невеличкий глтарь.

При цій нагоді охрещено було у нас тако-ж двох дітей.

Олексієнко,
голова відділу УЦК у Кцині.

— З життя Українського Клубу у Варшаві. В житті Українського Клубу у Варшаві розпочався новий період — 7 грудня м. р. відбулися в клубі перші вечерниці у власних селснах. Ці вечерниці присвячено було десяти річниці існування клубу. Розпочалися вони привітальним словом голови клубу п. д-ра М. Ковалевського. В артистичнім програмі веч рниць участь взяли: славнозвісна українська артистка п. Марія Соціл при акомпаніменті відомого нашого музики п. А. Рудницького, та Український Національний Хор ім. Лисенка під дир. С. Сологуба.

— 15 грудня відбулися в клубі вечерниці з концертом, в якому взяли участь і відомий бандурист інж. М. Теліга та цитристка з польського радіо п. Є. Зелінська.

— 16 грудня відбулася в клубі доповідь п. Г. Лазаревського на тему «Боротьба з українським націоналістичним рухом на совітській Україні за останні часи».

— 31 грудня відбулася в клубі урочиста зустріч Нового Року. В концертній частині цього вечера взяв участь Український Національний Хор ім. Лисенка, виконуючи колядки й щедрівки. Привітальну промову виголосив

голова клубу п. д-р М. Ковалевський.

Теперішнє помешкання Українського Клубу у Варшаві складається з невеличкої читальні, великої салі, що може вмістити кілька сот осіб, і кількох бічних кімнат. З головної салі сходиться на нижчий поверх, де знаходиться ще одна, менша салья і кілька кімнат. Теперішнє помешкання клубу міститься в самому центрі міста.

— «Хата Козака» у Варшаві. В неділю, 23 грудня м. р., в помешканні Українського Клубу у Варшаві відбулося відкриття «Хати Козака», організованої управою місцевого відділу УЦК.

Відкриваючи цю нову й так потрібну в житті української колонії організацію та вітаючи численні зібраних гостей, голова Відділу полк. Рибелко-Рибельченко в довшій промові торкнувся значіння «Хати Козака» для нашого козацтва та плану її праці на найближчий час. До розпорядимости «Хати Козака» є клубова читальня й радіо. Проєктується при «Хаті Козака» школа та організується серія доповідей.

Присутні на відкритті цього нового культурного огнища вислали привітальну телеграму Панові Головному Отаманові. Було тако-ж зачитано де-кільки привітань.

Полк. Ю. Науменко зробив доповідь на тему «Завдання еміграції», після якої проголошено було словесні привітання наступними особами: М. Ковальський від імени Головної Управи УЦК, д-р А. Лукашевич — від Спілки Інженерів та Техників українців у Польщі, д-р Л. Чикаленко — від імени варшавської організації Української Соц.-Дем. Раб. Партії. Оваційними оплесками було зустрінуто привітання ген. В. Сальського, який рівно-ж завітав на це козацьке свято.

Далі слідували промови бунч. Довгополенка та хор. Лихошви. Представник козацтва п. Довгополенко сказав, між иншим, у своїй промові: «Ми були свідками як

на полі бою вмірали наші брати, яким ми обіцяли до побідного кінця допровадити справу, за яку вони віддали своє життя... «Хата Козака» буде тим місцем, де ми плекатимемо нашу козачу думку, де ми будемо вчитися й будемо загартовувати наш козацький дух, будемо вчитися гідно дбати про нашу національну честь...»

На відкритті «Хати Козака» було переведено збірку на цілі, зв'язані з її працею.

Нижню салью клубу, де відбувалася урочистість відкриття «Хати Козака», було вдекоровано золотим тризубом на тлі національного прапору, з одного боку, і великим портретом С. Петлюри, — з другого, які було оздоблено квітами.

— Життя клубу «Прометей» у Варшаві. 31 січня с. р. відбулася академія, присвячена пам'яті бл. п. Алі-Мардан бея Топчибаші.

— Життя корпорації «Запорожжа» у Варшаві. 12 січня с. р. відбулися в корпорації товариські сходи. 19 січня відбулася доповідь члена корпорації В. Химича «Сквартінг, як система виховання молоді». 21 січня спільні сходи членів корпорації та «Молодого Прометею», на яких інж. Білатті виголосив доповідь на тему «Конфедерація народів Кавказу».

Протектор корпорації і голова клубу «Прометей» проф. Р. Смаль-Стоцький звернувся до присутніх з промовою, в якій торкнувся праці молоді народів, об'єднаних в «Прометей». Промова ця присутніми була стрінута дуже тепло.

— Засновання в Каліші філії Союзу Українок - Емігранток у Польщі. Після майже 7 літнього знепаду жіночого організованого життя в Українській Станиці в Каліші, можемо вітати знову появу на нашому громадському обрії жіночої організації, що прибрела назву: «Калішська філія Союзу Українок - Емігранток у Польщі».

29 січня с. р. в салі Т-ва Вояків у Станиці відбулися перші

організаційні збори філії. На зборах було присутніх більше 40 жінок, що замешкують у Станиці, м. Каліші і дооклешишніх селах. На голову Управи філії одногодосно обрано паню Ф. Омелянович - Павленкову, дружину ген.-хор. Івана Омелянович - Павленка, начальника Станиці. Пані генерглова дякує зборам за виявлене довір'я і в теплому слові закликає все українське жіноцтво до об'єднання на ґрунті національної праці й національної солідарності. До складу Управи обирається таких осіб: п. Янову, п. Сікорську, п. Момот і п. Ярошкіну; на запасових: п. Неборакову і п. Харитоненкову. Далі збори намічають план діяльності на будучину. Особливо піддаються увазі Управи такі болючі потреби часу: опіка дітьми, яких у одній Станиці нараховується до 170 душ, виховання їх у дусі національних традицій, опіка хворими жінками, хворими вояками, відшукання праці для жіноцтва; в цьому керунку працю Управи намічено поділити на секції, які провадитимуть не лише члени Управи, а й кооптовані особи із складу членів філії.

Обряди на зборах пройшли в надзвичайно спокійному, виглочно діловому тоні і нам залишається лише побажати, щоб і в далішій своїй діяльності філія заховала цю приємну, ділову атмосферу.

В. Б.

— В Українській Школі ім. Лесі Українки у Варшаві стараннями Управи Товариства батьків української дитини та прихильників її 19 січня с. р. влаштовано було ялинку, яка пройшла з успіхом.

— Ялинка у Варшаві Союзу Українок-Емігранток у Польщі і для дітей українських емігрантів відбулася 31 грудня мин. р. в новому помешканні Українського Клубу.

Широкий програм свята з дитячими декламаціями, ритмичними вправами, національними танцями, співом колядок,

забавами й т. д. — став імпозантним переглядом поступу і досягнень у вихованні дітей наших емігрантів та тої праці, яку в цьому вихованні поглаго українське жіноцтво в «Дитячому Клубі» Союзу, вчительський персонал Української Школи ім. Лесі Українки, як рівно-ж самі батьки дітей.

Приємно було слухати патріотичні декламації одягнених національне вбранні малих українських дітей, що словами наших поетів закликали любити Україну, шанувати свою рідну мову, кохати свою неньку. Приємно було дивитися на ритмічні козацькі пісні з українськими прапорцями в руках вдягнених у пластові строї малих хлопців. В розмовах громадян довелось чути, що ялинка — це найцікавіший день в житті української колонії.

Виступив тако-ж і хор Союзу Українок під орудою О. Стефанівни, який виконав українські колядки й щедрівки.

Після артистичної програми й дитячих забав обдаровано було дітей солодощами й збавками й книжками. Багато дарунків дала й безпрограшна лотерея Союзу Українок, яка за 30 грошей дала можливість виграти не лише солодощі, мезлюнок або дитячу книжку, але й цінніші предмети. Вигри для лотереї зібрав Союз серед місцевого громадянства і варшавських фірм, які прихильно поставилися до українського дитячого свята.

Батьківський Комітет і цим разом не оминув нагоди пригадати громадянству про його обов'язки супроти українських дітей, і про вході на салю кожний одержував друковану лютючку, що запрошувала вступати в члени «Товариства Батьків Української дитини та Прихильників Школи ім. Лесі Українки у Варшаві».

Багато праці в організацію ялинки вложив Союз Українок і українське жіноцтво взагалі, але той успіх, з яким це свято пройшло, є за їх працю найліпшою нагородою.

— Свят-вечір у Білостоці. 6 січня с. р. перший раз за весь час існування відділу влаштовано було в помешканні відділу козацьку святу вечерю, коли білостоцька українська колонія зійшлася не для офіційних і ділових зборів, а за спільним столом. За милими розмовами та співом пісень вечір затяглася аж за північ та залишила у всіх тепле враження. Багато праці для організації кути положили члени Управи відділу пп. П. Фелютинський та О. Михайличенко, за що їм належить велика подяка.

— Я лінка для українських дітей у Білостоці, організована місцевим відділом УЦК, відбулася 7 січня с. р. З причини великих морозів та розкиданости міста зібралися на ялинці не всі українські діти. Ті-ж, що зійшлися, подекламували, поколядували, а потім дістали сьромні подарунки, та на закінчення, разом з дорослими, заспівали український національний гімн.

Було це перше в Білостоці свято українських дітей. Відбулося воно дуже скромно, але знайшло зацікавлення серед дітей і зрозуміння його значіння серед батьків. Хай буде воно на дальший час побудженням для продовження праці серед дітей.

В Чехословаччині.

— Академія пам'яті М. Заньковецької. Знагоди смерті Марії Заньковецької Український Жіночий Союз в ЧСР, при співчасті інших громадських організацій, улаштував академію, присвячену пам'яті великої української артистки. Після вшанування її пам'яті виставанням, публіка, що у великій кількості прибула на сходинах, вислужала з великим зацікавленням доповідь проф. Дм. Антоновича про життя, діяльність і значіння М. Заньковецької. Перші симпатії до українства Заньковецька набула від свого вчителя в Ніжинському пансіоні Миколи Вербицького, який

давав їй читати українські книжки й перший помітив її драматичний талант у тих виставах, що влаштовувалися під його керівництвом. Перший шлюб Заньковецької не тривав довго; як тільки вона зустрілася з артистом Миколою Садовським, повохала його на все життя й разом з ним вступила до трупи Кропивницького.

На Київській сцені Заньковецька виступила вперше в листопаді 1882 року, але введовзі, если українські вистави в Києві були заборонені, перейшла до театру в Одесі. Вистави трупи Кропивницького з такими корифеями драматичного мистецтва, як Заньковецька, Садовський, Затиркевич, мали великий успіх не лише в Одесі; і в Петербурзі, як тоді казали, «малороссы вошли в моду»; сама царська родина була захоплена їх грою. Відомий знавець театру, видавець найбільшої тоді газети «Новое Время» А. Суворин, побачивши Заньковецьку в «Наймичці», заговорив про неї, як про великий талант, і став спокушати її перейти на російську сцену, де талант артистки був би ніби ширше оцінений. Суворин ставив Заньковецьку вище Сари Бернар за її непосредність, реалізм; рівняв до Елеонори Дузе; це визнавала й инша чужинецька критика, а иноді ставила артистку ще й вище Дузе за її чарівний, зворушуючий до глибини душі голос та за надзвичайно великий діапазсн амплуа Заньковецької, яка була однаково бездоганно гарна і в ролях високо драматичних, як «Наймичка», «Безтаденна», і у веселих ролях побутової комедії.

Заньковецька мала великі природні дані для сцени: елегантну гнучку постать, чорні, виразні, глибокі очі, чар яких відбивався на цілому обличчі. Мала багату міміку. До своїх ролей ставилася вдумливо, працювала над ними багато, кожній ролі надавала яскравої індивідуальности. Чим слабша була п'єса, тим більше працювала Заньковецька над своєю роллю. Гра

завжди була надзвичайно тонка, без жадних пересад.

На початку 900-х років про Заньковецьку вже стали казати, ніби «Заньковецька вже не та». Але причина ніби то підпаду таланту Заньковецької післягала не в ній, а в самій публіці: минула мода на «малоросів», минула мода на театральні таланти, змінилися вимоги до театру, й ясність українського театру перестала задовольняти глядачів. Так само перестали задовольняти публіку й російські великі таланти. Знаменитий Московський Малий театр корифеїв мусів уступитися перед новим театром посередностей на Камергерському проулку. Література опанувала театр. Запанували в театрі — Ібсен, Гауптаман, Метерлінк, Чехов, Андрєв. Вимагали від театру не чину й зворушень, а полутснів, настроїв, «підстреленої чайки», «допнувшої струни» й безконечного вою «в Москву, в Москву...» Від українських артистів стали вимагати того надриву, який давав новий московський театр. З цього почався спад значіння Заньковецької на сцені. Але це явище було тимчасове. В нашу добу ми щонайбільше потребуємо театру чину, темпераменту й натхнення. На жаль, Заньковецької ми вже не маємо. Але ім'я її, як великої артистки світової величини, назавжди залишиться в історії театру.

В другому відділі академії публіка з захопленням прослухала читання 3-ої й 5-ої дій драми «Безталанна» Студією Українського Драматичного Мистецтва, під керуванням артистки Н. Дорошенкової. Ця Студія ще зовсім нова організація, існує не більш двох місяців, але результат праці вже видно: читання було бездоганне, і по закінченні чимало присутніх висловлювало бажання, щоб такі читання повторювалися. При читанні найбільш відзначилася сама керівниця Студії, розуміється, та виконавець ролі батька п. Лисенко.

Портрет Заньковецької роботи

нашої малярки Кат. Антосевич сумно дивився із стіни на присутніх своїми прекрасними глибокими очима, наче з нами разом горюючи над нашою нещелею, над нашими поневіряньками на чужині. М.

— В Українському Республікансько-Демократичному Клубі. 9 січня с. р. на чергових зборах Українського Республікансько-Демократичного Клубу в ідальні Українського Жіночого Союзу відбулася доповідь ген. В. Петрова на тему «Сучасна Японія». На зборах Клубу 20 грудня 1934 р. д-р О. Бочковський зробив доповідь на тему «Всесвітнє поширення сучасної націогенези» (на-родотворення).

— 3-ій черговий з'їзд Союзу Організації Інженерів Українців на Еміграції відбувся в Подєбрадах 23 грудня мин. року. З'їзд одкрив голова Управи Союзу проф. інж. В. Іванис. На його пропозицію присутні на з'їзді вшанували встановленням пам'ять померлих: б. голову Центральної Ради проф. М. Грушевського та померлих членів організації Союзу.

До президії з'їзду було обрано: на голову — проф. інж. П. Грабину, на заступників голови — проф. С. Комарецького та інж. В. Добровольського, на секретарів — інж. З. Івасичина та інж. В. Бурачинського. На почесного члена президії запрошено було п. ректора Української Господарської Академії проф. В. Іваницького.

З'їзд вітали: п. ректор В. Іваницький від Академії та Спільки Професорів УГА; проф. В. Черєдів — від Агрономічно-Лісового факультету Академії та Спільки Українських Техників Сільського Господарства в ЧСР. Далі зачитано було писемні привітання, що їх надіслали: Український Вільний Університет у Празі, Український Високий Педагогічний Інститут у Празі, Український Центральный Комітет у Польщі, Український

Громадсько-Допомоговий Комітет у Румунії, Спілка Українських Інженерів у Франції, Спілка Українських Лікарів у Празі, Союз б. Українських Старшин у Чехах.

Всім згаданим інституціям та організаціям з'їзд висловив свою найщирішу подяку.

Після заслухання привітань з'їзд обрав Мандатну Комісію в складі проф. С. Комарецького (голова), інж. М. Сочинського (секретар) та інж. О. Антипова. Далі з'їзд вислухав звіт голови Управи Союзу. Звіт цей складався з таких частин: організаційна праця, зовнішні зносини, справа 2-го Конгресу Українських Інженерів, просвітна й пресова акція, бюро праці, справа нострифікації дипломів УГА.

Після доповіді голови Управи Союзу зачитано було протокол Мандатної Комісії, яка констатувала, що склад дійсних членів з'їзду — 302, а число голосів на з'їзді — 32. На з'їзді були заступлені наступні організації: Спілка Інженерів та Техників Українців-Емігрантів у Польщі, Спілка Українських Техників Сільського Господарства в ЧСР, Товариство Українських Економістів у ЧСР, Спілка Українських Гідротехників та Меліораторів при УГА в ЧСР, Хемічно-Технологічний Гурток при УГА в ЧСР.

Далі скарбник Управи зачитав фінансовий звіт, з якого наводимо головні дані: сальдо на початку відчитного періоду виносило 229, 13 к. ч., за біжучий період поступило до каси 3.725, 90 к. ч., всього на прибутку було 3.955,03. Загальна сума видатків за відчитний період складала 3.784,65 к. ч. На 1. XII. 1934 залишалось в касі 170,38 к. ч. та в банку 62 к. ч.

Зачитаний далі акт Ревізійної Комісії ствердив, що всі справи Управою Союзу велися в порядку та що Управа все зробила, що було можливо в даній тяжкій ситуації. Тому Ревізійна Комісія й запропонувала з'їздові уділити Управі абсолюторіум та висловити їй подяку.

По дискусіях з'їзд ухвалив такі постанови: 1) звіт Управи, зокрема фінансовий звіт та баланс—затвердити; 2) з огляду на тяжкий матеріальний стан усіх організацій-членів Союзу та щоб дати можливість кожній організації сплачувати свої зобов'язаності перед Союзом — зменшити членські внески, починаючи від 1. XII. 1934, з 1 к. ч. на 0,50 к. ч. місячно; 3) прийняти до відома постанову Управи про виключення із складу Союзу, згідно з явилі, Інженерської Секції Спілки Закінчивших Високої Школи в ЧСР; 4) уділити Управі абсолюторіум та висловити подяку Управі та Ревізійній Комісії за їх діяльність.

З'їздом ухвалено такий план майбутньої діяльності Союзу: 1) Пропаганда ідеї об'єднання українських технічних сил в свої національні організації, створення спілок там, де їх ще немає, — повинно лишитися завданням і для нової Управи Союзу. 2) Приглати зусиль до організації II Конгресу Українських Інженерів, як що тому сприятимуть обставини в краю, бо це є тимчасом головним способом єднання інженерів краю і на еміграції. 3) Потрібно оживити контакт між організаціями Українських Інженерів — членами Союзу — шляхом частішого видання дружаного органу чи принаймні бюлетенів на циклостилі. Треба, щоб цьому сприяли всі організації — члени Союзу. 4) Продовжити акцію вступу до федерації Слов'янських Інженерів, використовуючи для цього всі можливості. 5) Як найширше розвинути чинність Бюро Праці при Головній Управі. 6) Активізувати культурно-просвітну працю серед членів, використовуючи для того Науково-Технічне Бюро та влаштовуючи регулярні доповіді як при Головній Управі, так і при Управах окремих Спілок — членів Союзу. Притягти до цієї праці молодших колег. 7) Справу нострифікації дипломів УГА провадити далі до її позитивного розв'язання. 8) Запропонувати всім організаціям — членам

Союзу—внайкоротший час вирівняти свої залежності, бо це є одною з головних умов для здійснення наміченого програму.

До Нової Управи Союзу таємним голосуванням обрані п. п. інж.: О. Антипів, В. Добровольський, В. Іванис, В. Кучеренко, М. Сочинський; кандидати: п. п. інж.: З. Івасишин та С. Черняхівський. До Ревізійної Комісії: проф. В. Чередіів, інж. І. Шматко й інж. М. Міткович; в кандидати п. п. інж.: В. Бурачинський та І. Стельмашенко. До Суду: п. п. проф.: Л. Грабина, Б. Іваницький та С. Кома-рецький.

Від з'їзду була надіслана п. президентові Чехословацької республіки проф. др. Т. І. Масарикові привітальна телеграма.

Новообрана Управа на своєму засіданні 27 грудня мин. р. розподілила функції між членами Управи в наступний спосіб: проф. інж. В. Іванис — голова, доц. д-р. В. Кучеренко — заступник голови і голова Комісії в справі нострифікації дипломів УГА, інж. О. Антипів — скарбник, інж. В. Добровольський — бухгалтер, лект. інж. М. Сочинський — секретар, інж. С. Черняхівський — бібліотекар, інж. З. Івасишин — секретарь Нострифікаційної Комісії.

Докладніші відомості про з'їзд можна знайти в Інформаційному Бюлетені ч. 5 Головної Управи Союзу Організацій Інженерів-Українців на еміграції з 26 січня 1935. С.

Нові книжки й журнали.

— Програма викладів Українського Вільного Університету в Празі в літнім півроці 1935 р.

— Життя і Знання, ч. 2. (89), лютий 1935. Львів.

Зміст: В. Верниволя: «Буковина» (з нагоди 50-тиліття засновання першого українського часопису на Буковині). — Чудеса хемії. В. Січинський — Сутківці. — Перстень фараона. Пробудити передчасно рослини. Є. Ч. — Як різні народи схоплюють голоси тварин. Й. Шемлей — Про «гопици», або як убивали старих. А. Ластовецький — Боротьба за сушу. Ф. Коковський — Нові приписи про порядки на залізницях. М. Бажалук — Як годувати пташок узимі. — 25-ліття «Відродження». — Питна вода в теплих краях. В. Стасів — Де-що про водопади. — Розтоплений Бурштин. А. Василенко. Календар у старинних людей. — Найлегша смерть. Є. Жарський — 200-ліття одної книжки. — Оживлювання мертвих. І. Лоський — З життя київських студентів у старі часи. — Тайна старих скрипок. — Найвища температура на землі. — Українські літературні нагороди. С. Яцура — Бджоли під кінець зимівлі. Я. Пастернак — Таємні монастирі. Б. Пристай — Хто перший винайшов електричну жарівку. Є. Жарський — Змагання з-перед 2000 років. — Найстарші вугляні копальні на світі — Молоко в аркушах. В. Дорошенко — Розстріляні українські письменники. — Прищеплюють штучні зуби і щелетли. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія. — Додаток: Історія «Просвіти».

— І. Садовий. Безіменні плугаторі, ч. I, повість, видання «Української Бібліотеки», Львів, 1935. 128 стор.

— Наш Лемко, ч. 3 (27) — 1 лютого с. р., двохижнева газета, Львів.

— Voelkerbund und Voelkerrecht im Auftrage der Deutschen Gesellschaft fuer Voelkerbundfragen, лютий, 1935. Берлін.

Містить статтю проф. О. Шульгина під назвою «Die rechtlichen Grundlagen der Unabhaengigkeit der Ukraine» — Правні підстави незалежності України.

— Единство и Независимость, орган козаків-націоналістів, ч. 1, 19 лютого 1935, Париж. Велика газета козаків-самостійників з багатим різноманітним і цікавим змістом.

Орган української еміграції у Польщі
місячник

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Бюлетень Головної Управи Українського Центрального Комітету у
Польщі

Відповідальний редактор Петро Шкурат.
Редакція: W a r s z a w a , Czerniakowska 204, m. 25.
Ціна примірника 50 грошів.

Українське Товариство «Просвіта» в Загребі

повідомляє, що з 1 березня с. р. воно переносить свою домівку.
Нова адреса буде така: Ukrajinске Društvo «Prosvjete». Z a g r e b .
Klaiceva 42, II. J u g o s l a v i j a .

На цю адресу слід тако-ж звертатися і в справах, що торкаються
Української Студентської Громади.

Український Шкільний Комітет у Греноблі

в суботу 9 березня с. р. влаштовує вечірку на користь української шко-
ли в Греноблі. В програмі: I. «Бувальщина», вод. на 1 дію; II. Концерто-
вий відділ — хор під орудою п. Червонецького, солові виступи. Біль.
Буфет. Початок о год. 7 веч.

Режи ср З. Різників. Аномпанімент — п. Мілько. Адміністратор
— Шкільний Комітет.

Нову цікаву, живо написаїу й документально уґрунтовану книжку

Святослав Доленга

СКОРОПАДЩИНА

набувати можна у видавництві: М. Купуєку, Ul. Staroscińska 4, m. 3,
W a r s z a w a , Pologne, або у представника «Тризуба» у Польщі, а
тако-ж у редакції «Тризуба».

Подяка

Високошановній Пані докторці мед. Ганні Макаровні Чуйко-Чикаленко-
вій цією дорогою складаю сердечне спасибі за всебічну опіку під
час моєї хвороби.

Одночасно складаю 5 зол. на пресовий фонд «Тризуба».

Микита Тименко.

Варшава, 4. II. 1935.

Група б. юзаків Спільної Юнацької Школи

влаштовує в суботу 9-го березня с. р. в салі «Moulin de la Galette»
(81, rue Lepic, Paris 18-e, під вул. Lepic і Girardon, Метро Lamarck)

Вечірку - Баль

з багатим концертним програмом. Товариські забави, український бу-
фет (дешеві ціни). Котільон. Танці до ранку.

Вступ: 5 фр.

ТРИЗУБ

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Вяч. Прокоповичем, виходитиме в 1935 році по-старому і за участі тих самих співробітників

Умови передплати на 1935 рік

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 8 фр., окреме число — 2 фр.

	1 рік.	1/2 року	3 місяці	1 місяць	окр. чис.
ЧЕХІЯ	80 к. ч.	40 к. ч.	20 к. ч.	10 к. ч.	3 к. ч.
ПОЛЬША	25 зл.	15 зл.	8 зл.	3 зл.	1 зл.
РУМУНІЯ	500 леїв	300 л.	150 л.	50 л.	20 л.
НІМЕЧЧИНА	12 мар.	6 м.	3 м.	2 м.	0,50 м.
СПОЛ. ШТАТИ П.А.	3 дол.	1,5 д.	1 д.	0,40 д.	0,10 д.
КАНАДА	3 дол.	1,5 д.	1 д.	0,40 д.	0,10 д.
БЕЛЬГІЯ	20 бельг.	10 б.	6 б.	2 б.	0,60 б.

У Парижі набувати в книгарні В. Поволоцького, 13 rue Bonaparte, Paris VI.

Закордоном журнал передплачувати й набувати можна у представників «Тризуба»: 1) В Канаді — W. Sikewich, P.O. Box 333 Toronto, Ontario, Canada. 2) В Румунії — Dm. Herodot, Strada Delea Veche, 45. Bucarest. 3) В Чехословаччині — П р а г а: P. Filonovic. Praha—Michele, Jaurisova 779, b. 19. П о д є б р а д и: п. інж. Бурачинський. Ukr. Hosp. Akademie, Poděbrady. 4) В Польщі — J. Lipoweski, ul. Czerniakowska 204, m. 25, Warszawa, для грошевих переказів — пошт. рахунок 13.435 Warszawa, Jan Lipoweski. 5) В Спол. Штатах — Nash Bazar, 151 Av. A. New York, N. Y., U. S. A. 6) В Царьгороді: M. Zabello. Posta kuturu № 224. Beyoglu. Istamboul. Turquie. 7) В Бельгії — Georges Jakovliv, Ing., 43, rue de Coppin, Jambes — Namur. Chèque Postal 234465.

ЧИТАЙТЕ

Найстаршу та найбільше поширену українську газету
(появляється 7 разів у тижні)

ДІЛО

Місячна передплата в краю — 5 зол. В Чехословаччині — 30 к. ч.

В інших державах — 1 америк. долар.

Адреса Редакції й Адміністрації — Л ь в і в , Ринок, 10, II пов.
(Lwów, Rynek, 10, II p. Pologne).

Рахунок ПКО — 143,322.

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагує — **Комітет.**

Адміністратор: **Лл. Косенко**

Le Gérant: M-me Perdrizet.